

SVATÝ ANTONÍN VELIKÝ pocházel ze středního Egypta. Ve 20 letech rozdal svůj zděděný majetek chudým a odešel na poušť. Ti, kteří jej vyhledávali, mu říkali „Deicolos“, tj. zamilovaný do Boha. Jeho láska dala podnět rozsáhlému hnutí, stal se otcem poustevníků, opatem. Byl nazván „zakladatelem askeze“. Za 80 let života v poušti z ní odcházel jen výjimečně, a to jen aby pomohl pronásledovaným nebo z poslušnosti na výzvu svého biskupa Atanáše, aby v Alexandrii vystoupil proti ariánským bludům. Zemřel roku 356.

Nad pouští rychle svítalo. Světlo přišlo právě včas, aby dva římsí vojáci, unavení celonočním pochodem, neminuli o několik stovek metrů malou oázu. „Hned dva zázraky současně,“ řekl jeden z nich, „voda uprostřed pouště a světlo. Bohu díky!“ odpověděl druhý, nabral vodu a posadil se vedle svého kamaráda. Napili se a rozdělili si poslední placku. Sluníčko zahánělo noční chlad, ale do polední výhně bylo ještě daleko. Vojáci se uložili do stínu, aby aspoň trochu dohnali spánkový deficit. Nespali však dlouho, nedovolilo jim to vědomí, jaký trest čeká vojenského zběha nebo člověka obviněného z oddanosti Kristu. A oni byli obojí.

Chvilí se domlouvali, jestli zvolí toto místo za svůj dočasný úkryt, nebo počkají do večera a přes noc budou pokračovat v cestě, aby byli co nejdále od Alexandrie, místa, kam byli posláni císařem Maximinem, aby chytali, zavírali a zabíjeli křesťany. Neutíkali ze strachu o svůj život, ale proto, že tohle dělat nemohli a nechtěli. Oáza jim poskytovala to základní, byla zde voda i stromy s ovocem, nestrádali by tu žízní a hladem. Jejich stopy v poušti zavál vítr. Pronásledovatelé se zaměří spíše na mořské pobřeží a odplouvající lodě. Ale určitě nejsou jedinými objeviteli tohoto malého ráje uprostřed pustiny a těžko odhadnout, kdy a kdo se tady objeví. Možná by se choval přátelsky; zrovna tak je však možné, že by nezvaně vešel felce bez váhání zabil.

Vojákům se místo líbilo, ale připadalo jim příliš nebezpečné. Rozhlíželi se po okolí a zaujal je skalnatý kopec vzdálený sotva hodinu cesty. Odtud by mohlo být vidět hodně daleko. Uprchlíci na sebe pohlédli a rozuměli si i beze slov. Podívají se do skal a tam buď najdou spolehlivý úkryt, nebo aspoň naplánují další cestu. Doplnili zásoby vody, vzali s sebou nějaké ovoce a bez otálení se vydali na cestu. Sluníčko už hrálo naplno a teplota vzduchu stále stoupala.

Antonín seděl u vchodu jeskyně, která mu už několik let sloužila jako malé nebe na zemi. Byl tu jen on a Bůh. Nic ho nerušilo v modlitbě, rozjímání a studiu Písma. O jeho úkrytu věděl jen bratr poustevník, který zprostředkovával jeho styk se světem, setkání s lidmi, kteří žádali o rozhovor s moudrým mužem, a také při svých občasných cestách do města vyměňoval za jídlo rohože, které Antonín pletl ze suché trávy. Jednu z nich poustevník právě dokončoval, když zaslechl sypající se kamennou suť. Že by se blížilo nějaké zvíře? Podle způsobené hluku to není žádný drobeček. Antonín odložil svou práci a čekal, co se bude dít. Teď už rozeznal kroky dvou lidí. Kdo to je? Vždyť o jeho jeskyni nikdo neví!

Když římsí vojáci znenadání před sebou uviděli poustevníka, byli překvapeni mnohem víc než on. Zatímco Antonín se tvářil, jako by na tomto odlehleém místě přijímal návštěvy od rána do večera, vojáci na něho hleděli jako na strašidlo. Svatý muž

věděl o Maximinově pronásledování křesťanů, a tak ho samozřejmě při spatření vojáků nejdříve napadlo, že už došlo i na něho. Ani v nejmenším ho to nevyděsilo. Už dávno odevzdal svůj život Kristu a bral nečekanou situaci jako Ježíšův, nikoli svůj problém. Pohlédl nečekaným návštěvníkům do tváře. Překvapený výraz svědčil o tom, že toto setkání nečekali.

Chvilí na sebe mlčky hleděli, pak pozval Antonín hosty do svého příbytku. Nabídl jim něco ze svých skromných zásob, také vojáci vybalili přinesené ovoce. Teď už bylo jasné, že vojáci nepřišli poustevníka zabít nebo ho odvést v poutech do vězení a mučením ho nutit, aby se veřejně zřekl Krista. I když se hostitel na nic nevyptával, hosté se sami rozpovídali, a tak Antonín za chvíli věděl všechno o tom, jak se sem dostali, ale také o tom, co se děje v Alexandrii. Bylo to horší, než si myslel. Už dlouho měli křesťané pokoj, nikdo jim jejich víru nebral a nebránil jim ani v jejím šíření, ale tohle nebylo jen nějaké „bububu“. Tohle bylo stejně kruté pronásledování jako ta nejhorší v minulosti.

Když vojáci zmlkli, mlčel i Antonín. Modlil se a přemýšlel. Ti vojáci tady nejsou náhodou. Najít v poušti člověka, který nechce být nalezen, to není náhoda. To je povolávací rozkaz. Antonín vyšel před jeskyni, aby o samotě se svým Pánem prozkoumal, jestli je jeho výklad nečekané situace správný. Když se vrátil, oznámil vojákům: „Odcházím do Alexandrie, bratři a sestry potřebují povzbuzení. Vy zůstaňte tady. O tomto místě ví jen jeden člověk. Až se tu objeví, přinese nějaké jídlo. Dejte mu za ně támhle ty rohože a jídlo klidně snězte. Ať vás Bůh opatruje.“ Otočil se a dřív, než se vojáci vzpamatovali, byl pryč.



Ilustrace Helena Filčíková

PRÆTORIÁNSKÁ GARDA



Pavel jako římský voják v plné výzbroji

Ve Vysočanech (asi 15 km severozápadně od Blanska) žije Pavel Ševčík, vysok školský student, který ve svém volném čase vede místní ministranty a také se věnuje historii starého Říma. Patří do skupiny lidí, která představuje praetoriánskou gardu.

Mohl bys, prosím, vysvětlit, kdo to byli praetoriáni?

Praetoriáni byli ve starém Římě členové osobní stráže císařů. Byla to tedy ta nejváženější a nejlépe placená služba, ke které se mohl voják dostat. Hlavním úkolem gardy bylo zajistit bezpečí panovníka a jeho rodiny. Oficiálně byla praetoriánská garda založena roku 27 př. Kr. císařem Octavianem. Chránilo jej tenkrát podle některých pramenů devět až jedenáct kohort, každá o síle jednoho tisíce mužů.

Jak ses k tomuto koníčku dostal?

Jak všichni ministranti určitě vědí, kostely jsou plné latinských nápisů a knih a mě vždycky zajímalo, co se v nich píše. Na vysoké škole jsem si tedy latinu zvolil jako studijní obor. Tam mi jeden spolužák řekl, že je ve skupině, která se pokouší rekonstruovat život v antickém Římě a že by potřebovali někoho, kdo by jim na dvou vystoupeních zahrál císaře. Kývl jsem na to s tím, že po dvou akcích se zase vteř vrátí do starých kolejí. No a vidíte, utekl rok a půl a je ze mě voják a plnohodnotný člen skupiny.

Kolik stojí vaše vybavení?

Na to, aby s námi člověk mohl vyjet na nějaké vystoupení alespoň jako civil, stačí relativně nízká částka. Tunika, šerpa, šátek na krk a okované boty stojí asi dva a půl až tři tisíce. Výzbroj lehkooděnce,

kteřá čítá navíc prošívanou vestu, vojenský opasek, krátký meč, dýka a helmu, vyjde asi o 12 tisíc víc. Za kůži pokrytý malovaný štít jsem zaplatil 7 tisíc. Cena za plně vyzbrojeného vojáka, který kromě zmíněných věcí potřebuje ještě oštěp, zbroj – buďto kroužkovanou košili, nebo plátovou zbroj, plášť a slušivý chochol se vyšplhá až ke třiceti tisícům.

Co obnáší být v kohortě – co vlastně děláte?

Jak už jsem řekl, zabýváme se rekonstrukcí života ve starém Římě. Naše vojenská část představuje praetoriánskou gardu. Vstup do ní je povolen pouze mužům starším 15 let, do boje však směji jen plnoletí. V civilní sekci, do níž je vstup bez omezení, máme dokonce jednoho římského kněze. Účastníme se různých akcí, od rekonstrukcí bitev přes přehlídky a dětské dny až po přednášky pro školy.

Kde vás tedy můžeme vidět?

V naší republice bohužel není moc akcí, na kterých se ukazujeme, většinou jezdíme do zahraničí. Příští rok navštívíme například Řím (dalo by se říct, že se vrátíme domů :-). Dánsko, a plánujeme cestu k Hadriánovu valu do Anglie. Domácí scénu ale nechceme zanedbávat. Můžete nás vidět na tradiční antické akci GLADIUS u Liberce, pak na festivalu v Nasavrkách a koncem prázdnin v keltském skanzenu ISARNO u Letovic, kde pravidelně probíhá keltsko-římská bitva.

Mohl by ses podělit o nějaký zážitek ze života římského vojáka?

Nezapomenu telných zážitků mám mnoho a jejich vyjmenování by vydalo možná na další vydání Tarsicia :-). Už jen samotný pochod městem Římem v plné zbroji při příležitosti oslav jeho založení ve mně zanechal hlubokou stopu. Na zážitky však byl nejnabitější náš pobyt v Dánském Hjemstedu, kde jsme s místními legionáři a maďarskými gladiátory ukazovali návštěvníkům skanzenu život v římském vojenském táboře. Celý den jsme na sobě nosili jen římské oblečení a zbroj, okusili jsme antická jídla (hlavně z luštěnin, takže se

nám vyplatilo, že jsme spali v dobře větrávaných stanech) a denně jsme plenili sousední vesničku. Na vlastní kůži jsme tak mohli zažít přátelství, nepřítel počasí a vojenský drill.

Pro více informací můžete navštívit webové stránky kohorty: www.rimskalegie.cz

Rozhovor s Pavlem Ševčíkem připravil Martin Mokry.



V dánském Hjemstedu předvádějí život v římském vojenském táboře



Pavel v sakristii jako vedoucí vysočanských ministrantů



Keltsko-římská bitva ve skanzenu ISARNO u Letovic